

Cartea răstălmăcirilor

45 de clasici răstălmăciți în românește
de Octavian Soviany

Despre arta răstălmăcirii	7	Catulle Mendès	129
Compiuta Donzella Fiorentina	15	José María de Heredia	130
Dante Alighieri	17	Stéphane Mallarmé	131
Charles d'Orléans	18	Charles Cros	143
François Villon	19	Paul Verlaine	146
Clément Marot	23	Germain Nouveau	183
Garcilaso de la Vega	24	Arthur Rimbaud	195
Joachim du Bellay	25	Jean Moréas	238
Pierre de Ronsard	28	Albert Samain	240
François de Malherbe	31	Jules Laforgue	242
Luis de Góngora y Argote	32	Tristan Corbière	245
Tristan L'Hermitte	35	Pierre-Jean Toulet	249
Pierre Corneille	36	Paul Claudel	251
Marceline Desbordes-Valmore	43	Francis Jammes	254
Alphonse de Lamartine	44	André Gide	257
Alfred de Vigny	50	Paul Valéry	258
Heinrich Heine	54	Alfred Jarry	262
Victor Hugo	56	H. J.- M. Levet	265
Gérard de Nerval	59	Guillaume Apollinaire	266
Alfred de Musset	71	Delmira Agustini	282
Théophile Gautier	81		
Charles-Marie Leconte de Lisle	91		
Charles Baudelaire	93		
Théodore de Banville	126		

Compiuta Donzella Fiorentina (secolul al XIII-lea)

XXX

Când lumea dă să-nfrunze și să-nfloare,
Îndrăgostiții-s plini de voie bună;
Merg prin grădini să afle desfătare
Și-ascultă păsărelele-mpreună

La toți acum amorul le cășună.
Slujește câte-o doamnă fiecare
Și-n vesel stol domnițele se-adună.
Doar eu am parte numai de plânsoare

Căci tatăl meu s-a pus pe oropsite,
Iscându-mi multă suferință mie
Și zor nevoie vrea să mă mărite,

Dar inima-mi de soț nu vrea să știe,
De asta stau în chinuri pasămite,
Iar flori și frunze nu mă mai îmbie.

Vreau să las lumea, Domnul a-l servire,
Să mă despart de tot ce-i deșertate,
Văzând cum cresc la oameni peste fire
Sminteală, josnicie, falsitate

Și pierе curtenia cea subțire,
Nu se mai pune preț pe bunătate;
Nu vreau nici nuntă, nu-mi trebuie mire
Și-ncep să urăsc lumea din păcate;

Pe om de-o vreme relele doar ornu-l,
De asta cat de sus la fiticine
Și doar spre ceruri gândul meu întornu-l,

Dar tata vrea pe gânduri a mă ține.
Căci nu mă lasă să-l slujesc pe Domnul
Și vrea de soț să-mi dea pe nu știu cine.

Dante Alighieri

(1265 – 1321)

xxx

Așa gentilă și onestă pare
Domnița mea când pe-alții îi salută.
Că limba-n preajma ei devine mută,
Iar ochii prididesc a o cătare

Știindu-se privită cu-ncântare
Ea umblă, în sfială învăscută,
Și parc-ar fi, de cer recunoscută,
Minune ce fu-n lume să înflore.

Dând animei dulceața ei deplină,
Plăcută fiindu-i ochiului, privirii,
Cum cei ce n-o văd nu pot înțelege,

Pe gura ei îmbobocește-n lege
Suav, un fel de spirit al iubirii
Care-i șoptește inimii: Suspină

Cea dăruită

Ehei, ce mândră-i de privit,
Ca ziua de strălucitoare
Și, pentru nurii care-i are,
Slăvită e neconținut.

Poți fi de dânsa sâstisit?
Mereu e altfel, mai splendoare,
Ehei, ce mândră-i de privit.
Ca ziua de strălucitoare.

Și chipul ei desăvârșit,
Cum nu-i nici dincolo de mare
La doamne sau la domnișoare,
Parcă-i un vis însuflețit.
Ehei, ce mândră-i de privit.

François Villon

(1431 - ?)

Balada seniorilor de altădată

Unde e ultimul Calist
Ce-a stat pe-al lui Sân-Petru tron,
Cinstit și azi de papalist,
Dar riga Carol cel bonom?
Nurluiul duce de Bourbon,
Artur și mândrii-i castelani,
Unde-i Alfons de Aragon
Și unde-i bravul Charlemagne?

Dar riga Scoției – aist
Jumate-chip, cum umblă zvon,
Roșcat precum un ametist
Din frunte până-n barbișon?
Al Ciprului înalt patron?
Și altul, domn peste hispani
(Nu-i mai știu nume, nici blazon)
Dar unde-i bravul Charlemagne?

Mai bine stau din prohodit,
Că n-are stihul meu rezon;
De gheara morții s-au stârplit
Toți marii domni și gentilomi,
Dar mai întreb, după canon:
Lancelot, stăpânul din Behaigne,
Unde-i, cu spița-i de baroni,
Dar unde-i bravul Charlemagne?

Unde-s Claquin cel nepoltron

Și toți seniorii alemani?

Defunctul duce de-Alençon?

Dar unde-i bravul Charlemagne?

Catren

Eu sunt François de la Pontoise

Și o să merg la furcă azi,

Să aflu gâtul, cu amar,

Cât trage curul la cântar.

Respect pentru oameni și cărți

În care colț de paradis
E Flora Doamna, floare rară?
Arhipiada? Dar Thais,
Ce-a fost cu dânsa verișoară?
Echo cu vocea sa sprintăre,
Grăind domol, prin adieri,
Frumoasă ca un cer de vară?
Dar unde-i neaua de mai ieri?

Și firoascoasa Eloiz
Ce-i fuse pricină aoare
Lui Abéllard la Sân Denis,
De-a fost scurtat de oușoare?
Așijderea regina care
A poruncit, cinstiți truveri,
Pe Buridan a-l înecare?
Dar unde-i neaua de mai ieri?

Regina Bianca – un narcis,
Cu glas de știmă cântătoare?
Alis, Bietris, Haremburgis
Și Berta lungă la picioare?
Dar Ioana cea cutezătoare
Ce-au ars-o anglii în dureri,
Pe unde-i, Maică Protectoare?
Dar unde-i neaua de mai ieri?

Iar ție, prinț și beizadea,
Refrenul ăsta în doi peri
Să-ți ție loc de temenea:
Dar unde-i neaua de mai ieri?

Clément Marot

(1496 – 1544)

Amorul în cinci puncte

Mironosiță mică, tu, ce nu știi nimic,
Amorul în cinci puncte sunt gata să-ți explic:
E mai întâi privirea cea plină de langoare,
Puțină curtenie și (trei) o sărutare.
Atingeri dulci urmează sărutului de-ndată.
Iar punctul cinci... problema-i puțin mai delicată
Și s-o traduc în vorbe nu cred că se cuvine.
Dar dacă vii odată în cameră la mine,
Eu gol-goluț m-oi face, cum mama m-a născut,
Ca punctul cinci, și dânsul, să-ți fie cunoscut.